

РЕЦЕНЗИЯ

на представените трудове за участие в конкурс за академичната длъжност ПРОФЕСОР по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Журналистическо редактиране), обявен от СУ „Св. Климент Охридски“ в ДВ, бр. 22 от 16. 3. 2021 г.

Рецензент: проф. дфн Валери Стоилов Стефанов

Кандидат: доц. д-р Ефрем Ефремов Каранфилов

I. Обобщени данни за кандидата (научноизследователска, преподавателска и академична дейност)

Доцент Ефрем Ефремов е преподавател във Факултета по журналистика и масови комуникации. Има дългогодишен опит като журналист. Работил е като хоноруван преподавател и асистент по дисциплината „Теория и практика на редактирането“. Доцент е от 2004 г. Чете лекционни курсове „Редактиране“, „Спортна журналистика“, „Типология на списанието“. Бил е ръководител на катедра „Печат и книгоиздаване“ и зам. декан на ФЖМК. Понастоящем е ръководител на катедра „Пресжурналистика и книгоиздаване“. От 2001 г. е доктор по журналистика.

Автор е на пет монографични изследвания – „Спортна журналистика“, 1999; „Масонски идеи в творчеството на Димо Кьорчев и Йордан Бадев“, 2002; „Журналистическо редактиране“, 2005; „Правни аспекти на журналистическото редактиране“, 2019; „Спортът в медийния свят. Редакторски предизвикателства.“, 2020.

II. Характеристика на научната и научно-приложната продукция на кандидата

За конкурса кандидатът предлага осем научни труда – две монографии, две студии и четири статии. Те третират разнородна проблематика, но могат да се впишат в обхвата на конкурса. Впечатляват също така с интердисциплинарния си подход.

Монографията „Правни аспекти на журналистическото редактиране“ е издадена през 2019 г. Изследването се занимава с важни аспекти на медийната публичност, разгледани на кръстопътя очертан от правата на личността, моралните норми и санкциониращите правни регулации. Нерядко правата на личността влизат в конфликт с нормите на общността и именно тук е тънката червена нишка, която заслужава изследователската рефлексия.

Процесът на журналистическото редактиране е сложен акт, в който се снемат всички така очертани аспекти. Именно тук се отстояват правата, но същевременно трябва да се съблюдават нормите, за да опазят както авторите, така и съответните медии от различен тип провали и различни по обхват санкции.

Авторът е направил внимателен прочит и съпоставка на правните регулации в България и в различни държави от ЕС. Привлечени са и конкретни решения на Европейския съд по правата на човека, за да се осмислят и посочат онези морални граници в публичната реч, които не трябва да бъдат пренебрегвани и прекривани. Като защитава тезата за декриминализиране на престъпните деяния „обида“ и „клевета“, авторът в същото време не зачертава необходимостта от спазване на един етичен кодекс. Именно в тази посока са направени ценни препоръки за публичната реч, които не просто да пазят от грешки и сакции, а да конституират основите на едно зряло поведение, което съчетава съблюдаването на правата с респекта към честта и достойнството на всеки човек.

Добре концептуализирана и композирана, монографията има ясна практическа ориентация и може да действа като средство за изграждане основите на една по-уравновесена и коректна медийна среда в България. Оценявам високо тази работа, доколкото тя дава представа за специфичния фокус в интересите на автора и за способността му да утвърждава обществено значими етични стандарти в журналистическата работа.

Монографията „Спортът в медийния свят. Редакторски предизвикателства“ е публикувана през 2020 г. Тя разглежда спорта като сложен социален феномен, който има изключително мощно въздействие при формирането на масовото съзнание, изграждането на ключови ценностни ориентири и групови идентификации. Именно полето на спорта действа като социален отдушник, като пространство за разнообразни колективни емоции. Спортът не е невинен, в него дебнат различни демони, сплитат се измами и престъпни интереси. Там действат пазарни регулации, но и болезнени конюнктури и фатални стратегии. Ефремов познава много добре сферите на професионалния спорт и това му е позволило да разгърне проблематиката в широк антропологичен план.

Медиите имат важната роля да създават образи на спортните събития, на спортните герои. Те всекидневно и драматично сюжетират „исторически“ спортни сблъсъци и въздействат върху необятна публика. Именно тези способности за въздействие, за производство на хипнотични ефекти, налагат необходимостта от съблюдаването на определени професионални стандарти и етични нормативи. Спортът не е само „зрелището“, добавката към „хляба“ на масите, той има важни възпитателни функции, особено в един свят мощно фиксиран в състезанията, класациите, победите, йерархиите, наградите.

Доц. Ефремов разглежда „редакторските предизвикателства“ тъкмо в този по-широк аксиологичен и социален контекст. Редактирането е овладяване на определени правила за изграждане на посланията, за обезпечаване на въздействията. Но то е схванато и като комплексна дейност, в която се създават образи на хора и събития и се моделират определени нагласи и социално значими ценности. Оттук и многостранните изисквания към журналистиката и медиите ангажирани с тази област. Става дума за натрупване на разнороден тип компетентности – като се тръгне от езиковата култура и жанровата грамотност, през грижата за коректност на информацията, до широк кръг от тясно профилирани компетентности. Спортният журналист е визиран не като „доморасъл запаляк“, а като „професионален комуникатор“, който е ангажиран с разясняването на наистина сложни феномени и последиците от тях. Като всяка добра книга ангажирана с ценности и тази изгражда един идеален хоризонт на компетентностите и поведенията, пътят към които си струва.

Оценявам високо тази книга, тя е една от малкото задълбочени български изследвания в областта на спорта, спортната журналистика и системата на масовите сугестии.

Студиите „За декриминализация на „обидата“ и „клеветата“ в медийното съдържание“ и „Съдебната практика на българските съдилища по граждански и наказателни дела за обида и клевета, водени срещу медии“ са публикувани през 2019 г. Те са тематично и проблемно свързани с разгледаната монография „Правни аспекти на журналистическото редактиране“.

В първата студия се разглежда онази винаги дискуссионна мяра на санкциите, която най-коректно отговаря на спецификата на извършеното наказуемо деяние, а и на обществените интереси. Разгледани са редица международни актове, за да се утвърди заключението, че тежките санкциониращи режими имат негативно въздействие върху свободата на словото, развиват автоцензорски рефлексии, унищожават репутации и кариери и пр.

Във втората студия са анализирани конкретни практики във връзка с различни морални и съдебни казуси, обект на българското съдопроизводство. Пledoарията отново е за постигане на баланс, който да обезпечи правото на изразяване и защитата на личното достойнство на всеки гражданин. Принципът за свобода на словото не амнистира агресията, лъжата, словесния бруталитет, характерен за немалка част от българските медии. Запознаването със законодателната база и с конкретните съдебни практики е осмислено от автора като регулативен фактор, като бариера, която възпира определен тип словесно поведение или некоректни политики при поднасяне на информацията.

Приложенията за конкурса статии са проблемно разнородни.

Статията „Масонството“, 2002 г. се занимава с един на пръв поглед страничен спрямо обхвата на конкурса проблем. Неговото легитимно разглеждане в конкретния случай може да бъде основано върху разбирането за необходимостта от широка компетентност, която трябва да притежава журналистът в различни области на живота. Масонството е любопитна, привлекателна тема, върху която са натрупани огромен брой предразсъдъци и спекулации. Работата на Ефремов по един коректен и компетентен начин въвежда в масонската проблематика, визира етиката на зидарското братство, изповядваните от него цели и ценности.

Статията „Закон и журналистическо редактиране“, 2018 г., се занимава с проблематика от кръга на вече разгледаната – правото на изразяване, правата на личността, отговорностите на журналистиката... Точно намереният баланс между твърденията и фактите отново е визиран като надежден фактор за коректно поведение и за добре свършена журналистическа работа.

„Адаптивни модели на онлайн медиите“, 2019 г. е рецензия на книгата „Медии & Уебдизайн. Култура и функционалност на онлайн комуникацията“ на проф. В. Вълканова. Книгата е високо оценена в широкия диапазон на нейната проблематика – възможностите на онлайн медиите, ролята на дизайна, стратегиите за въздействие, пътищата за постигане на ефективност.

Статията „Standarts And Dynamics In Sports Websites Online Editing“, 2019 г. също се занимава с проблемите на редактирането в онлайн среда, с боравенето с готови редакторски алгоритми, за да се насмогне в динамиката на информационните потоци. Тя има ясна практическа ориентация и е обърната към каузата на добрата подготовка на журналистическите кадри.

Като цяло оценявам високо научната продукция на доц. Ефремов. Тя показва целенасоченост и последователност на интересите и ясен ангажимент към професионалните и етически стандарти в тази чувствителна област на публичния живот.

III. Основни приноси в научната, научно-приложната и преподавателската дейност на кандидата

Доцент Ефремов разработва важни проблемни области, където се срещат журналистиката, етиката, правото, социологията. Той основава своите изводи не върху общи постановки и абстрактни призови, а върху сериозен набор от внимателно проучени факти. Всичко това прави неговите изследвания научно значими, приложими и авторитетни.

IV. Бележки и препоръки

Бих препоръчал на доцент Ефремов да продължи усилията и да задълбочи разработките си в посока на междудисциплинарните изследвания, които отговарят на неговия стил на научна работа. За мен изследването „Спортът в медийния свят. Редакторски предизвикателства“ най-добре очертава тази интересна и обещаваща насока.

V. Заключение

Въз основа на внимателен прочит и оценка на представената научна продукция и качествата на кандидата, давам своята положителна оценка и препоръчвам доцент д-р Ефрем Ефремов Каранфилов да бъде избран за академичната длъжност ПРОФЕСОР по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Журналистическо редактиране), обявен от СУ „Св. Климент Охридски“.

Дата: 18. 6. 2021 г.

Рецензент:

проф. дфн Валери Стоилов Стефанов